ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20 ДИНАРА 1952

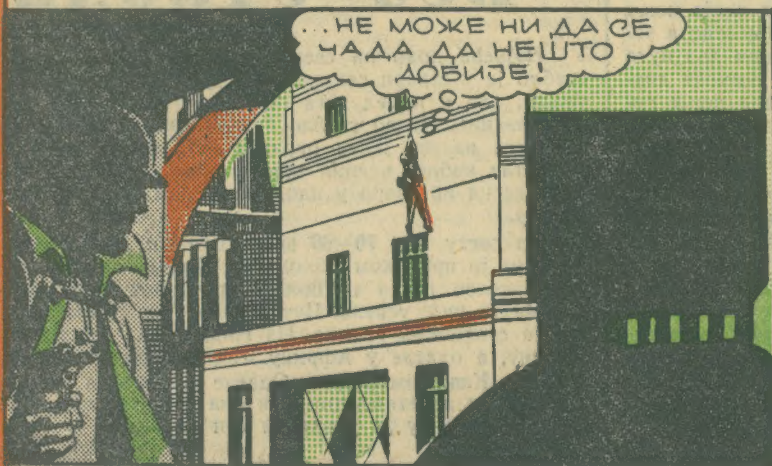
Година XXII – Број 463
Субота, 12 новембар 1960

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

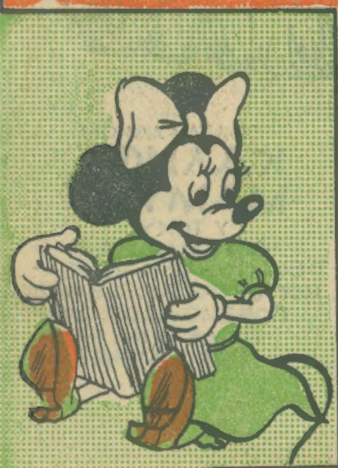

У ОВОМ БРОЈУ:

Т.А/60 НАСТАВИЋЕ СЕ

ПУСТИЊСКЕ ПТИЦЕ И ПРИЧЕ О ЊИМА

НЕКОЛИКО СТОТИНА НОЈЕВА У ОДГАЈАЛИШТУ КУПЕР У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ. — НИ НАЈБОЉИ ЏОКЕЈИ НЕ УСПЕВАЈУ ДА ДРЕСИРАЈУ НОЈЕВЕ И ОСПОСОБЕ ИХ ЗА ЈАХАЊЕ. — ДВА ПУТА ГОДИШЊЕ СЕКУ СЕ НОЈЕВА ПЕРА КОЈА СЕ УПОТРЕБЉАВАЈУ У МОДНОЈ МАНУФАКТУРИ.

Шеф највећег одгајилишта нојева на свету које се налази на дан вожње аутомобилом од Капа у Јужној Африци, Андријен Курт, сматра да је ној најглупља од свих птица. Изврстан тркач, ној је у стању да у пуној брзини од 60 километара на сат тресне свом снагом главом о зид или неку препреку иако би могао да је избегне. Када испружи врат добро развијен ној висок је преко два и по метра тако да је једна од највиших животиња на свету. У Хуперовом одгајилишту чињени су многи покушаји да се ној припитоми и дресира за јахање али су напори били узалудни. Обузет паничним страхом он је одмах или мало после бацио чак и најокретнијег јахача с леђа. Јахање ноја представља једну од нај смелијих акробација.

Нојеви имају врло плаху и ратоборну природу. Тешко ономе ко ненаоружан доживи њихов гнев — свом снагом ударају канџама са циновским ноктима од седам сантиметара и оштрим као ножићи за бријање. За трен ока су у стању да распоре човека. Најбољу одбрану против њиховог напада представљају бодљикаве гране или уопште шиљати предмети. Нојеви се једино плаше њих јер могу да им оштете орган вида. Занимљиво је да вид за ноја представља најдрагоценије чуло и он чува своје зенице исто као и човек.

Одгајивање нојева је врло једноставно и јевтино. Пустињским птицама које су навикле на вечиту сушу и сунце довољно је за опстанак спржено, прашњаво и пространо тле.

Нојевска породица живи у узорној атмосфери смирености и реда. Мужјак који је по правилу „под папучом" никада се не буни а женка је задовољна својом улогом главног члана. Она носи десетак јаја од којих је свако тешко као туце кокошијих и оставља их у каквој рупи или удубљењу у тлу. Присталица је поделе рада и зато оставља мужјаку да покрије јаја прашином. Ако он не обави посао како ваља она у знак протеста поломи недовољно покривена јаја. Мужјак обично лежи на јајима од три после подне до девет ујутру а остало време женка. Тамно перје мужјака је боља камуфлажа и зато он претежно обавља спољне послове. „Бракови" нојева су изванредно чврсте заједнице. У Хуперовој фарми су познати „супружници" који су провели у „браку" по 25 година, а никад се нису одвајали и никад није долазило до сукоба.

Крупан песак помешан са ситним шљунком представља први залогај нојевих младунаца који су се тек испилели. Све док не напуне три месеца њима је забрањено да окусе воду и свака кап тог опасног пића била би за њих смртоносна. Нојеви могу да доживе 60 година а за опстанак им није потребно ништа осим песка и шљунка.

Први пут им се перје мења када имају шест месеци а затим се ово понавља два пута годишње све до њихове двадесете године када перје губи сјај и лепоту. Старе птице се остављају да на миру проведу остатак свог века.

Нојеви представљају изванредно захвалну сировину за одгајиваче. Њихово перје се продаје као украс, кожа се употребљава за прављење ципела или луксузних ташни, шапе се продају туристима за успомену, кости служе као ђубриво, а нојево месо сушено на сунцу је права посластица.

НЕОБИЧНО И НЕПРИЈАТНО...

Путници који су 23. октобра имали да отпутују авионом с париског аеродрома „Орли" за Франкфурт на Мајни, доживели су необично и непријатно изненађење. Док су из пристанишне зграде ишли према апарату већ спремном за лет, око њихових лица почеле су да лете стотине и стотине жаба. Убрзо је био пронађен узрок ове необичне кише. Наиме, један млазни авион типа „Каравел" кренуо је на писту и испусни гасови ударили су у сандуке са жабама које је требало утоварити у неки други авион. Под притиском гасова сандуци су се распали, а јако ваздушно струјање подигло је жабе, намењене једној истраживачкој лабораторији у Алжиру, — у ваздух, одакле су почеле да падају као киша.

И ТО ЈЕ БИО НОВАЦ...

Црвено птичје перје служило је некад на многим јужнопацифичким острвима као новац. Индијанско племе Кароки које је живело у данашњој Калифорнији, употребљавало је уместо новца осушене црвене главе једне врсте детлића.

Домороци Нове Гвинеје плаћали су некад купљену робу псећим зубима-очњацима.

Нека јужноафричка племена употребљавала су као средство плаћања љуске од јајета ноја. За љуске од јаја, које су се носиле нанизане на комаду лијане, жене су од припадника племена Овамбо куповале со.

На Исланду су некад уместо новца служиле усољене рибе.

Код Киргиза у Монголији коњи и овце играли су улогу већих новчаница. Крзна од курјака и јагањаца била су „новчанице" мање вредности.

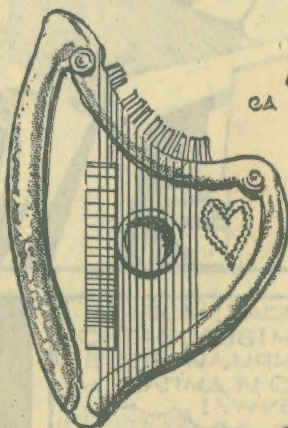
Без стабла

Највеће дрво на свету без стабла је банана. Њено стабло је у ствари састављено од сложених листова и петељки, али и поред тога оно може да израсте до 5 метара висине. Право стабло банане налази се под земљом. Из њега излази један огранак који расте десет месеци, а одатле избија велики црвени цвет, који се у року од два месеца претвара у плод. У једном грозду има до 100 банана.

На свету има 70—80 врста банана. Александар Велики који је приликом похода на Индију окусио сласт банана, желео је да ту биљку пренесе у своју домовину, али му то није успело. Пут банане кроз разне земље трајао је стотинама година. Из Индије она је стигла у Палестину, а одатле у Африку. Португалци су је 1482. пренели на Канарска острва. Одатле је доспела у Нови свет. Тек крајем деветнаестог века она је пренесена лађама по свету и тако су је упознали сви народи.

Ripley's - Веровали или не!

ИДЕЈЕ
КОЈЕ СУ ДОНЕЛЕ
МИЛИОНЕ

Старе хронике кажу да је руски цар Иван Грозни наредио да се на ломачи спали један његов поданик који је покушао — и успео — да начини себи крила помоћу којих је извесно време могао да се, скочивши с велике висине, одржи у ваздуху. Проналазач механичког разбоја за ткање за мало није био линчован. Али, нису сви проналазачи били тако лоше среће, мада су многи од њих до својих проналазака дошли сасвим случајно, не уложивши у то много труда.

Тврде крагне на кошуљама које су све до недавно биле и код нас у моди, пронашла је жена једног обућара која је запазила да њен муж много брже прља меке крагне од кошуља. Због тога му је почела шити кошуље са одвојеним крагнама које је, да би се касније лакше прале, стављала у јак раствор штирка. Од свог проналаска није имала много користи, али се један њен сусед, вешт послован човек, обогатио кад је почео да у својој трговини продаје беле круте крагне.

Енглески лекар Велкам први је дошао на идеју да горке пилуле обавије слојем слатке глазуре. Свој проналазак је патентирао и кад је пре 25 година умро оставио је својим наследницима преко 6 милијарди динара.

Блокеји за ципеле проналазак су једног обућара. И он је оставио својим наследницима милионе.

Капицу која се ставља на зарезани део оловке пронашао је један књиговођа који се годинама нервирао због поломљених врхова на својим оловкама. Своју идеју продао је за „свега“ осам милиона динара.

Неки амерички пастор купио је својој болесној девојчици малу лутку. Међутим, „мртва“ лутка од копа убрзо је престала да занима дете. Отац је тада причврстио лутки за главу комад ластиша и она је могла да скаче горе-доле. Један сопственик фабрике играчака видео је лутку на ластишу и откупио је од пастора патентно право за милион и по динара.

Убруси од фротира пронађени су захваљујући једној грешки. Неки енглески ткач морао је да очисти свој разбој. Кад је поново склапао растављене делове нешто је погрешио. Уместо глатке, разбој је сад ткао грубу памучну тканину препуну чворића. То је била прва фротир-тканина чије су практичне особине брзо стекле признање и почеле да доносе новац.

ПАЈА ПАТАК
by WALT DISNEY

ПАЈО СИНОВИЧЕ, СКОКНИ ДО МОЈЕ ВИЛЕ... ИМАМ НЕШТО ДА ТИ ПОКАЖЕМ!
ДОБРО, ЧИКА БАЈО!
ШТА ЛИ ЈЕ САД?
ПА... ЕВО МЕ!
ТАМО ЈЕ... ИЗА КУЋЕ!
ПА ТО ЈЕ... ВРИСАК!
СВИЂА ТИ СЕ, А?
ВИДИШ, ИМА И РАДИО И ТЕЛЕФОН!
ОВДЕ ЈЕ ТЕЛЕВИЗОР... МАЛИ АЛИ ПЕРФЕКТАН!
БАР, РЕШО ЗА ТОПЛА ЈЕЛА И ФРИЖИДЕР ЗА ПИЋЕ!
И БЕЛИ БРАНИЦИ, РАЗУМЕ СЕ!
СПЕЦИЈАЛНИ ФАРОВИ ЗА МАГЛУ!
ЧИКА БАЈО, ПА ОВО ЈЕ НАЈЛУКСУЗНИЈИ АУТО КОЈИ САМ ИКАД ВИДЕО!
АУТО?
ПА ТО ЈЕ МОЈА НОВА МАШИНА ЗА ШИШАЊЕ ТРАВЕ!
WALT DISNEY

ДРЕМАЊЕ
на радном месту

У току вишечасовног рада у канцеларији, ако се стално седи на столици, осетиће се дремеж. Тако непожељну појаву службеници обично оправдавају монотонијом посла. Уствари дремеж наступа услед седећег става и нема везе са мањом или већом заинтересованошћу са оним што се ради. Не заборавимо да је канцеларијски рад на столици изум новијег времена. Некада су писари и чиновници обављали посао стојећи за високим пултом. Добро је што се од стајања прешло на седење, али се не треба чудити што наш организам, мада му ова позиција више годи, ствара стање дремљивости које можемо лако да отклонимо.

Две функције организма које непосредно трпе од седења јесу циркулација крви и варење. Зато што се не крећемо и не приморавамо мишиће на рад, овладава обамрлост. Ово нарочито бива ако седамо за радни сто после обилног оброка. Исто то важи за ђаке и интелектуалце који после доброг ручка желе да наставе учење или писање.

Зато, да бисмо олакшали циркулацију крви и избегли дремеж, треба на првом месту да обновимо ваздух у радној просторији. Свако дубље удисање кисеоника доста појачава струјање крви. Затим је неопходно да се помало крећемо. После сваког сата седења у канцеларији треба се прошетати по неколико минута да се, како ми то обично кажемо „раздрмају ноге“. Пре извесног времена у неким америчким установама је извршено испитивање и закључак се састоји у препоруци да шефови не држе чиновнике „приковане“ за сто. Наиме, тамо где су они смели да устану и да се крећу, учинак је био већи. У неким предузећима је, за време опита, редовно служена црна кафа, али је установљено да од кретања нема бољег и живахнијег подстрекача на рад.

ДРУГО ОБЈАШЊЕЊЕ

Познато је широм света да је најчувеније и најскупље виолине начинио Страдиваријус, највећи мајстор чија вештина још није превазиђена. Деценијама су најпознатији стручњаци покушавали да одгонетну тајну изванредног звука ових стародревних виолина али су се увек њихова испитивања завршавала тврђењем да је Страдиваријус то постизао специјалним и само њему познатим начином препарирања дрвета од кога је градио виолине.

Сада се појавило друго објашњење ове тајне. Један мађарски учитељ музике, давно већ пензионисан, дуги низ година проучавао је Страдиваријусове виолине. Он тврди да је Страдиваријус изванредан звук постизао помоћу специјалне геометријске структуре виолине.

Када се за ово сазнало и када су најистакнутији физичари Мађарске потврдили ову претпоставку надлежне установе су ставиле на располагање учитељу специјалан фонд да би конструисао једну виолину са истоветним особинама.

По себи се разуме да је стари учитељ музике прихватио ову понуду. Сада читава мађарска јавност са највећим интересовањем прати његов рад на новој виолини.

И ТО ЈЕ РЕКОРД

Тридесет трогодишњи Рикардо Шнајдер из Хелсинборга у Шведској, који важи као светски рекордер у седењу на разапетој жици, оборио је недавно свој сопствени рекорд. Он је четири и по дана преседео на жици разапетој усред једног ресторана у Викену, северно од Хелсинборга.

РАТНИ ИЗВЕШТАЈ једног грађанина

Уђох у зграду и отворих врата. Дежурни курир је седео на столици.

— Да ли је ту пуковник? — упитах га.

Он ме прво погледа и затим рече:

— Ту је, — па уђе у његову собу.

Убрзо се на вратима појави пуковник.

— Хтео си к мени? — упита.

— Да, — одговорих и погледах ратна одликовања прикачена на његовој војничкој блузи.

— Уђи — рече и рашири врата пропуштајући ме да уђем.

— Које добро? — упита пошто ме је понудио да седнем.

— Београд је слободан — рекох.

— Да, чуо сам... Немци су напустили и последња упоришта и повукли се преко Саве. Сад сам баш примио ово. Писац је један грађанин који је спасао мост преко Саве.

— Пешачки мост је спасао наш човек — настави он пружајући ми писмо. Послали су ми његову изјаву, његов ратни извештај. Велика је то ствар. Без застоја можемо наставити гоњење Немаца. Ако те занима прочитај!

Примих листове отргнуте из неке ђачке свеске и задржах се на првим редовима пажљиво писаног текста:

„Још у току ноћи чуо сам кораке по улици. Прво су рскали кораци немачких војника, онда, после кратког затишја, други, трчећи, и довикивање. Нисам просто веровао. А ипак је била истина. Као ван себе викнуо сам: „Наши. Долазе наши!"

Сад већ нисам имао мира. Чуо сам клицање у Босанској улици. Кад сам пошао, пред вратима затекох једног Немца који је дрхтао и тражио одело да се пресвуче.

У Балканском рату 1912. године, исто тако су ми се предавали Бугари. Тада сам успео да потпуно сам освојим неоштећен мост на Семници пред Битољем. Немци су се спремали да минирају све мостове. Сваког дана ишао сам на Саву. Видео сам када су постављали асуре ради камуфлаже да би несметано пролазили ноћу преко моста, или како се пењу на мост и завлаче између његових подупирача. Мени је као старом војнику то било врло сумњиво. Поставио сам и моја два сина да мотре где ће поставити мине и где ће пружити каблове. Испитивао сам одакле се мост напаја електричном струјом. То ми је било веома важно.

Данас, док је народ на улици клицао ослободиоцима, иако још куршуми звижде, ја сам стигао до улаза на мост и видео да је још цео. Било ми је лакше. Али све је било пусто, све стравично! Стрчао сам под мост. Тражио сам електрични вод и мине. Ништа друго ме није интересовало. Немци су били на другој страни обале. Видео сам Русе како долазе од железничке станице. Потрчао сам им у сусрет и позвао их да заједно прегледамо мост. Они су одмахнули рукама: „То није тако важно. Треба убити Хитлера".

Опет сам остао сам. Преко моста су прелетали меци из пушака. Ипак сам пошао. Испод прва два стуба није било ничег сумњивог. Али под трећим неколико пакета експлозива. Главни свод је начичкан сандуцима. Погледао сам у небо — гранате су мумлале а око њих су цвркутали куршуми. Помислио сам да позовем синове да ми помогну, али било је доцкан да се вратим по њих. Кога да позовем? Угледао сам групу војника. Повикао сам. Махао им шеширом. Није ми ни падало на памет да би Немци могли видети шта радим.

Војници су ме приметили и застали. Вероватно су мислили да нешто није у реду са мном. Нисам знао шта пре да гледам, да ли у њих или у плавичасти дим који се увијао око трећег стуба. Знао сам шта то значи. Главна варница зашиштала је у страну, по поду. Група војника није кренула ка мени. Зашто ми нису поверовали?

Легао сам потрбушке и погледао мост у свој његовој дужини. Али поглед је запињао за мртва телеса десетине и десетине раскомаданих Немаца. Пушке, пушкомитраљези, машинке, минобацачи, мотоцикли, тешки бацачи, бацачи пламена — све је то стајало као сведочанство безглавог бекства.

Полако сам се привукао своду. И прочитао таблу с натписом: „Мост принц Еуген". Изнад табле, видео сам бакарне жице. Више нисам могао да бирам. Плавкасти дим ме је гонио. Најежио сам се од помисли да он треба да однесе мост и задржи нашу војску да ослободи оне који то жарко очекују.

Погледао сам бараке старог Сајмишта. У њима су хиљаде и хиљаде наших провели своје последње тешке часове. Жртве су ми улиле нову снагу. Скочио сам до једног немачког војника воштане боје лица. Дограбио његов војнички ашов који му је стајао на домаку мртве руке.

Полетео сам ка пламену. Ашовом сам ударао, ударао по снопу жица. Али он је само одскакивао. Жице су биле јаке и ашов им ништа није могао. Потражио сам нешто друго чиме бих довршио овај посао. Меци су фијукали изнад моје главе. У шаци једног мртваца угледао сам крвав тесак. Истргао сам му га из руке. Ударао сам по жицама, ударао... Колико сам само пута замахнуо и спустио га на жицу. Да ли је то могућно да је та проклета жица толико чврста.

Најзад жица се раздвојила. Личила је на најстрашнију, сада укочену, кобру. Шиштање је било све слабије. Несташном пламеном језичку је век скраћен. Опасност је уклоњена.

Усправио сам се. И занемео. На неколико десетина метара од земунске стране, на почетку моста, уздизао се пламен. Лево од њега други. И трећи у близини, — најстрашнији, највећи. Како их угасити? Сава подамном је то једино могла. Опружио сам се потрбушке. И полако, на коленима и лактовима пузао сам између мртвих Немаца. Покушао сам да опет гасим ашовом али ми је пламен ишао у лице и постајао све виши. Ударао сам по жаришту а варнице су врцале на све стране. Сваки мој покушај показао се узалудан. За ово је било потребно неколико људи. Јара је постајала све јача. Потрчао сам, дошао до моста где је стајала припремљена артиљерија а затим до улаза у Сајмиште.

Привукао сам се зољином гнезду. Приметио сам много Немаца. У зеленим униформама, на првом јутарњем сунцу личили су на велике гуштерове. Било их је много на кули. Штрчале су топовске цеви и грла митраљеза.. Не знам шта су мислили о мени. Али нико не опали ниједан метак! Ниједан! Да ли су мислили да сам обезглављени Немац избеглица? Није ми јасно — и то ће ми остати заувек тајна.

Вратио сам се опет на средину моста. Провлачио сам се и позивао грађане да ми помогну да угасим пожар. Нико се није одазвао. На две стотине метара, у Краљевића Марка улици, угледао сам групу младића. Могло их је бити око тридесетак. Викао сам и они су застали. Договарали се неко време, а онда потрчали и неки се попели на мост.

Овој се групи убрзо придружило још неколико бораца. Почели су да се спуштају ка Сајмишту. Нисам више био сам. Осећао сам снагу.

Немци су тек онда припуцали. Наши су одмах примили борбу. У том тренутку, уз ужасну грмљавину сручио се прави ураган топовских зрна на мост. Много је бораца погинуло, многи су остали рањени.

Ово као да је био бојни поклич! Појурили су и Руси. Око њих је звиждало, али су и они бљували ватру из својих аутомата. Напред! И само напред! Наши момци без оружја истурали су своја прса да бране бедеме свога града. Сетио сам се мајора Гавриловића и бранилаца, њихових вршњака, како су се 1915. године исто тако борили против наоружаних војника. Велика је љубав Београђана према њиховом граду. Миладин Зарић, учитељ, грађанин Београда."

И О ЊИМА...

Близанци, тројке, четворке, петорке...

Дневно се роди у свету око 130.000 беба од којих су 1560 близанци. Код неких народа су они чешћи, а код неких ређи. Док код северноамеричких црнаца на 10.000 порођаја долази 145 ближњења, дотле је код Јапанаца број знатно мањи — свега 33.

Невероватни рекорди се и овде постижу — на Сицилији је једна жена 22 пута родила близнаке и сви су у животу. У Рочестру, у држави Њујорк, једна црнкиња је недавно родила по шести пут близанце. Најстарији познати близанци на свету су Швеђани, браћа Мартин и Рудолф Андерсон који су ове године заједно прославили свој 99. рођендан.

На 6000 порођаја долазе једне тројке, а на пола милиона четворке.

У Вашингтону су недавно три сестре, најстарије тројке, славиле у добром здрављу и весељу свој 92. рођендан.

Рођење петорки је тако ретко да се онда пише о томе у свим новинама света. Живот познатих канадских петорки, сестара Дион, праћен је од првих дана њихова живота са великим интересовањем и њихове слике су штампане у свим светским новинама и часописима.

ЕВРОПСКА ЗЕМЉА НАЈБОГАТИЈА РИБОМ

Међу европским земљама, ирске реке најбогатије су разноврсном рибом. Поред осталих богате су добром пастрмком, штуком и лињаком. Лососа има у 15 већих и 25 мањих река. У току 1959, само у реци Шенон је уловљено око 250.000 лososа. У већини ирских река риболов је, као уосталом и лов, сасвим слободан.

СРЕЋА

Једном приликом, кад је био добро расположен, запитали су чувеног француског историчара Мишлеа у чему се састоји срећа једног историчара. Мишле се насмешио па одговорио:

— Највећа срећа за историчаре је што мртви не могу да говоре.

ЗАБОРАВЉЕНИ ЈЕЗИК ЗЕМЉЕ

У ШКОЛИ НЕВОЉЕ

Година 1870. Пруси су опсели Париз и град је био потпуно одсечен од остале Француске. Ни поштанска кола, ни коњаници, ни курири-пешаци нису могли да се пробију кроз гвоздени обруч блокаде. Покушавајући да преваре немачке страже, Парижани су изналазили најразличитија средства за тајну преписку. Ушивали су писма у порубе одела, скривали их у обућу, стављали у вешто исечене комаде металног новца. На ове покушаје одржавања везе између Париза и осталог дела земље, Пруси су одговарали стрељањем ухваћеног курира.

Тада су се дали на посао париски проналазачи. Први њихов покушај пропао је неславно. Изумитељи Версовак, Делор и Робер предложили су да се писма шаљу Сеном и њеним притокама у нарочитим металним капсулама. Пруси су, међутим, поставили на рекама мреже и ловили „речну пошту“ као рибе.

Покушаји су пропадали један за другим. Нису се могле искористити ни лопте од каучука које су биле тако удешене да плове под водом, ни минијатурне подводне лађе ни нарочито дресирани пси. Немци су лако успевали да открију ове тајне поштанске пошиљке. Погледи проналазача усмерили су се тада према — ваздуху.

Ваздух је био ван досега немачких патрола, али успоставити ваздушни мост искључиво помоћу „ваздушних лопти“ чијим се летом не може по вољи управљати, није било нимало лако.

Треба рећи да је у опседнутом Паризу „ваздушна лопта“ са успехом кришћена за извиђачку службу. Сваког дана с једног од париских тргова подизао се аеростат „Нептун“ који је једним ужетом био везан за земљу. Међутим, слика која се откривала извиђачу у гондоли испод балона, није могла да обрадује опсађене. Свуда унаоколо били су омрзнути пруски мундири. Вероватно је тај аеростат инспирисао проналазаче Бутонеа и Бритеја који су предложили да се изнад обруча пруске војске постави телефонска линија. Као стубови који би придржавали линију служила би два привезана аеростата од којих би се један налазио у ваздуху изнад Париза, а други иза немачког обруча. На жалост, показало се да балони не могу да одрже тежину телеграфских жица. У опсађеној престоници била је, поред тога, неопходно потребна бежична веза у оба правца.

Установити везу само у једном правцу било је релативно једноставно. Дићи се из Париза и спустити иза немачког обруча било је могућно помоћу балона иако они нису имали никаквих справа за управљање. Сложеније је било вратити се балоном и спустити се тачно у Париз. Најспремнији ваздухопловци тог времена, браћа Тисандје, покушали су да то једном изведу али без успеха.

Веза је најзад ипак била успостављена. Двадесет и трећег септембра 1870. године узлетео је из Париза извиђачки аеростат „Нептун“ односећи са собом, поред поште, и једну корпу с голубовима-писмоношама. Покушај је уродио плодом. Од тога дана изнад немачких трупа готово сваког дана прелетали су балони. Париз је организовао праву „ваздухопловну индустрију“. На перону Орлеанске станице и у Тиљеријском парку заклепетале су машине за шивење: париске жене без престанка су шиле платнене омотаче за ваздушне балоне.

Везу Француске с Паризом одржавали су голубови „извезени“ из опседнутог града помоћу балона. Стремећи својим голубарницима, они су доносили писма опсађеним Парижанима. Али, и ту је требало решити један тежак проблем. Терет који голубови могу да понесу израчунавао се на грамове, а број људи који су очекивали вести од својих блиских пењао се на хиљаде. Па ипак, у опкољени Париз било је достављено око 100.000 писмених порука. Овај сложени проблем решио је промућурни и спретни париски фотограф-проналазач Дагрон.

Дагрон је прибегао микрофотографији чију је технику, ако узмемо у обзир време, изврсно разрадио. У бироу за везу организованом у граду Туру писма су подвргавана нарочитој обради. Пре свега су скраћивана да се непотребним речима не би оптерећивала крила ваздушних писмоноша, а затим су скраћена писма преписивана и снимана на микроплоче. На три квадратна сантиметра микро-фотографије могло је да стане 20.000 речи. Капсуле с микро-снимцима привезиване су свиленим нитима за пера на репу голубова и тако су најкраћим путем стизала у Париз.

Разуме се да такву коресподенцију није било једноставно читати. У Паризу су због тога организовали специјалне станице за читање писама. У замраченој одаји такве једне станице пројекторски апарат бацао је на екран увеличане микро-снимке и људи, седећи пред екраном, доз авали су новости о својим рођацима и пријатељима.

»ПРЕТПЛАТА«

Почетком овог века у Готхобу на Гренланду је излазио месечни часопис под именом Каторикник. „Главни уредник“ био је неки Милер који је обављао све послове: био је и цртач и штампар, благајник и разносач листа. Часопис је растуран уз најмање тромесечну „претплату“ која је износила једну дебелу гуску док је годишња тражила једног морског пса, макар и мршавог.

НАЈЗАСЛУЖНИЈИ

Када је 1907. године спроведена у Француској анкета о томе ко је најзаслужнији човек Француске у прошлом веку, стигло је око милион и по одговора. Највише гласова добио је Пастер, за њим Виктор Иго, онда Гамбета а тек четврто место је заузео Наполеон I.

ГОРИЛА НИЈЕ »РАЗУМЕО«

Скромни лондонски хотелски портир Арчи Филмер познат је као велики љубитељ дивљих звери. Не прође дан а да он не посети Регентс парк где сатима разговара са пантерима, орангутанима, којотима и медведима. Када жели да се спријатељи с неком животињом он дуго стоји пред њеним кавезом и говори јој тихим гласом. После овога слободно пружа руку лавовима, курјацима па чак и црном пантеру.

Међутим, пре неколико дана, иако је прочитао крупан натпис на табли „Ова животиња је опасна“, Арчи је по сваку цену желео да се зближи са џиновским горилом Гиом. Висок два метра Ги је најлепши примерак лондонског зоолошког врта.

У више махова Ги је показао према Арчију и његовим настојањима да га придоби је, потпуну равнодушност. Али недавно, једног сунчаног дана, Арчију се ипак учинило да га је Ги „пријатељски“ погледао и он се одлучио да гурне руку кроз решетке. У истом тренутку Гиове очи су севнуле. Зграбио је Арчијеву шаку и повукао је тако снажно да се лице човека приљубило уз решетке. Пролазници су почели да зову у помоћ и чувари су одмах дотрчали. Мада су га на време избавили шака му је у болници на 22 места ушивена.

— Горила ме није разумео — изјавио је по изласку из болнице мирно Арчи Филмер. Убудуће ћу се и мачке чувати.

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

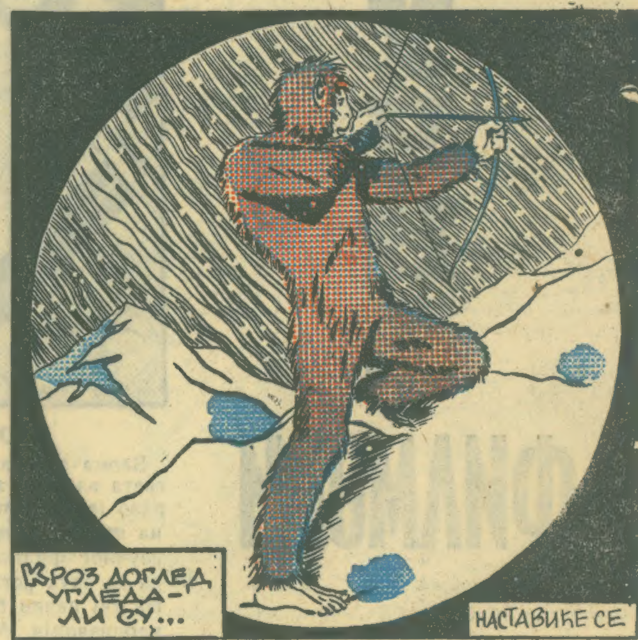

ТЕШКЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЈЕДНЕ НЕОПРЕЗНОСТИ

Велики народни ватромет организован у Риму другог понедељка октобра ове године завршио се трагично. Један од гледалаца погинуо је од удара ракете која је пала на кров његовог аутомобила. Јаром своје огромне температуре ракета је истопила метал и убила возача на месту. Како се догодио тај трагичан случај? Поведена је анкета и после дванаест сати добијен је одговор.

Трговачки представник Луиђи Арено који је имао 34 године нашао се тог празничног дана у Риму и увече је колима отишао до оближњег пропланка да ужива у дивној панорами града окупаног блеском разнобојног ватромета. Око њега су се налазили многи излетници и све је у почетку било дивно. Неочекивано су ракете почеле да експлодирају све ниже и све ближе главама окупљених гледалаца. У почетку су се они веселили због тога али је прасак постајао све неснособнији.

— Рекло би се као да смо изложени ватри мерзера! — узвикнуо је Луиђи и пошао да потражи заклон. Тек што се померио огромна магнезијумска бакља експлодирала је на свега 40 метра од њега а затим друга, неких двадесетак метара улево готово под његовим ногама. Преплашено је потрчао и задихан стигао до својих кола, отворио врата и скљокао се на седиште са осећањем олакшања у срцу. Мислио је да је најзад нашао сигурно склониште.

У међувремену је прасак од експлозија постајао све снажнији. Неколико људи је попадало на земљу покривши лице рукама. Један од њих је подигао главу баш у тренутку када се проломила страховита експлозија. Блештава зелена ракета пала је право на кров Луиђијевог аутомобила, истопила метал и смртно погодила младог човека. Сведоци су потрчали према непомичном телу које је кроз отворена аутомобилска врата пало на земљу. Било је прекасно.

Анкета коју су извршиле римске власти показала је да је овај страшан случај последица неозбиљности и неопрезности младог техничара који је руковао испаљивачем ракета. Да би се нашалио на рачун гледалаца и мало их заплашио почео је подешавати уређај за експлозију тако да се ракете што касније, непосредно пред земљом, распрште. Једна је тако експлодирала над самом земљом и убила недужног трговачког заступника.

Величанствена опера у џунгли

Историја града Манауса који лежи тамо где се река Салимоес и Рио Негро спајају и теку даље заједно као Амазона — звучи као роман, као авантуристички роман у коме поједина поглавља изгледају толико невероватна да у њих нико не верује, а ипак су истинита.

Најупечатљивије поглавље у овој историји одиграло се у време кад је каучук постао један од најважнијих трговачких артикала. А он се налазио на подручју око реке Амазоне, заправо града Манауса, и доносио му неизмерно богатство али често и крв.

Трговци каучуком из Манауса били су толико богати да већ више нису знали шта ће са својим новцем. Почели су да из Европе преносе читаве замкове, најскупоценији порцелан, најскупље парфеме и шампањац, гоблене, крзна и накит за жене којих је било мало у Амазонији.

Једног дана грађани Манауса, уображавајући већ да је њихов град на путу да постане најбогатији, најлепши, најсјајнији и највећи на свету, одлучили су да сагради оперу. Вероватно да ниједан од њих никад у животу није чуо ниједну оперу, али су они ипак знали да један модеран град мора да има и такву зграду. И саградили су је: огромну и сјајну тако да се могла такмичити с најлепшим позоришним зградама у свету. Године 1896. зграда је била готова: мермерна, с много злата, с правим француским гобленима и кристалним лустерима из Мурана, са широким рампама да би кочије са осам коња богатих трговаца каучуком, чак и оних који су становали покрај саме опере, могле да стану пред улазом.

Тада је неколико најбогатијих људи из Манауса отпутовало да би за свечано отварање опере ангажовали највећу оперску звезду тог времена, Аделину Пати. Ако је веровати старим новинским чланцима, ангажовање славне Пати за оперу у Манаусу одиграло се тачно у стилу каквим су покушавали да живе грађани „најбогатијег града на свету". Велика певачица затражила је невероватно високу награду, а изасланици Манауса су одговорили да ће јој дати још четири пута више. Кад је импресарио ове оперске звезде дошао себи од запрепашћења, поставио је захтев да тако огромна свота не буде само просто обећање на чије ће се испуњење чекати до завршетка концерта, већ да је „господа унапред депонују код неке банке". На то су „господа" мирно изјавила да је тако нешто потпуно сувишно, јер су они хонорар донели са собом и могу га одмах исплатити.

Луксузна опера у Манаусу отворена је концертом Аделине Пати. Једно једино вече она је певала своје чувене арије из „Лучије ди Ламермур" и одмах је отпутовала из града јер се, кажу, бојала суровости богатих трговаца. У Манаус је допутовала и из њега отишла луксузном јахтом, нарочито изграђеном за ту прилику, при чему се није штедело на скупоценом дрвету, слоновачи и сребру. Прича се да је Аделина Пати до краја свог живота кад год би се нашла у некој лепој, елегантном публиком испуњеној сали говорила да се ниједна од европских дворана не може мерити са оном у Манаусу и да никад више неће видети лепши накит и скупоценија крзна — иако је температура била плус 40 степени — као оне незаборавне вечери кад је певала у срцу амазонских џунгли.

Али, вртоглави успон града Манауса јадно се завршио: један енглески шпијун који се издавао за научника и истраживача прокријумчарио је из Бразилије младице каучуковог дрвета. Систематски гајен на Малаји, тај каучук је убрзо победио амазонски каучук који је дивље растао. А када су Немци пронашли синтетички каучук, Манаус је био уништен. Брже но што су у њега пристигли, пустолови су напустили град. Џунгла, коју се насељеници успевали да држе извесно време на одстојању, кренула је у противнапад. На степеницама опере порасла је трава.

Манаус и данас постоји: врели, тропски, забачени провинциски град с фабрикама, трамвајем, аутомобилима — којима се не може далеко стићи јер се најдужи пут после 20 километара губи у џунгли, — једним модерним хотелом и са око 120.000 становника од којих тешко да и један једини зна због чега је у оно далеко време усред њиховог града била подигнута једна тако величанствена зграда. Једна оперска зграда у џунгли.

Лекарева тајна

Један од најчувенијих лекара 18. столећа био је Холанђанин Берхавен. Кад је умро, чланови његове породице пожурили су се да отворе књигу у којој се, како је он говорио за живота, налази цела мудрост здравља. Али нашли су све странице празне изузев прве. На њој је писало: „Глава нека вам је увек на свежем ваздуху. Ноге увек топле, стомак никад преоптерећен, и баш вас брига за болести".

Једва се усуђује...

Франсоа Кабрие, који живи у месту Вик-сир-Бреј најстарији је мајстор у Француској који израђује дрвену обућу. На његов 79. рођендан предато му је одликовање „орден ритера" за занатску вештину. Показујући свој 50.000. пар древењака, он је жалосно изјавио: „Пре 57 година када сам отворио своју радионицу, пар оваквих дрвених ципела стајао је два франка. Данас — једва се усуђујем да изговорим — 1000 до 1200 франака.

У веку технике

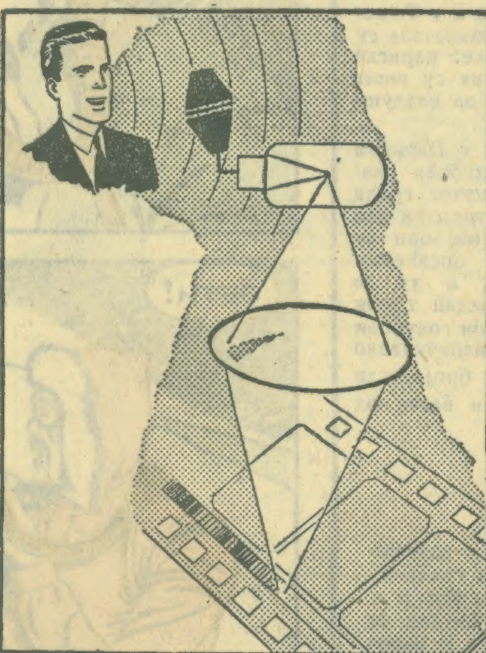
На Вагнеровим фестивалима у Бајројту сваке године се хронометром контролише трајање појединих чинова опера. За „Парсифала" рекорд брзине још држи Артуро Тосканини, који је први чин дириговао 2 сата и 6 минута. Клеменсу Краусу било је потребно 36 минута више. Трећи чин „Мајстора певача" досад је најбрже диригoвао Фриц Буш — за 1 сат и 45 минута, а најспорије Квапертсбуш — 2 сата и 9 минута.

ЗВУЧНИ ФИЛМОВИ

НОВИ ПРИНЦИПИ

Веома велико интересовање које је код света владало за филм „који говори", натерало је предузимљиве људе да и даље раде на проналажењу метода за снимање правог звучног филма. Најзад се дошло на идеју да се звук „стави" на саму филмску траку На тај начин би се постигла савршена синхронизација. Многи су се грозничаво бацили на усавршавање ове идеје.

МЕТОД

Најзад су дошли и резултати — постигнуто је преношење звука на филмску траку. Метод се састојао у овоме: звук је преко микрофона снимљен ,а онда је претваран у електричну струју. Електрични таласи преко специјалних апаратура мењани су у светлосне зраке који на крају стварају кривудаву линију, односно звучну линију с једне стране филма.

ЏЕЗ ПЕВАЧ

Први филм приликом чијег је снимања примењен нови метод био је „Џез певач" са Ал Џонсоном. Филм је одмах постигао велики успех и тиме обележио почетак нове ере у забави. Звучни филмови захтевали су једну потпуно нову технику снимања али и нове могућности самих глумаца — глас. То је погодило многе славне звезде немог филма.

БОРБА СА ОРЛОМ НА ЖИВОТ И СМРТ

У народном предању још живе легенде о огромним грабљивицама које нападају људе и односе децу у своја гнезда. Мада звучи невероватно такав напад краљевског орла на два дечака одиграо се недавно у Шведској.

Линдстром је мало село изгубљено међу врлетима Кјелен на северозападу Шведске. Још од почетка ове јесени његово становништво није имало мира од огромне грабљивице која је нападала мирно становништво и стоку. У неколико махова орлушина је угрожавала и бициклисте — двојица су у последњем тренутку умакли њеним оштрим канџама. Било је организовано неколико хајки али орао, који је свио своје гнездо на једном неприступачном врху, остао је неуловљив. Цело село живело је у страху од „небеског" разбојника.

Једног дана он је неочекивано нестао и село се смирило. Родитељи су поново почели да пуштају децу у планину и на оближње шумске пропланке. Тако је 9. октобра мали Борје Нилсон кренуо са својим једанаестогодишњим братом Бенктом по каменим литицама које су се уздизале поред села. Јесен је била сунчана и чиста и два дечака су уживала посматрајући околне заснежене врхове. Пошто су се попели на стену Борје и Бенкт су се око подне зауставили да предахну и презалогаје. Село, дубоко испод њихових ногу, личило им је на панораму из дечјих марионетских позоришта.

Неочекивано Борје је угледао нешто на небу. Помислио је да је то авион и радосно је повикао показујући прстићем његова црна крила. Искуснији Бенкт одмах се узнемирио, јер му се учинило да би то могла бити озлоглашена грабљивица. Деца су хитро покупила ствари и унезверено почела да траже склониште. У истом тренутку непокретна тачка се померила са хоризонта и као муња суновратила према њима. Дечаци су потрчали ка оближњем шипражју, али орао се већ налазио изнад њихових глава. Бачен као камен из праћке сручио се на Борја и оборио га. Дечак је нагонски заштитио лице рукама, а птица му је зарила једну канџу у образ а другу у леђа.

— Бенкт, Бенкт, у помоћ! — вапио је Борје.

Бенкт који се већ био склонио не знајући шта се дешава са братом, потрчао му је у сусрет. С песницама пред лицем и главом напред Бенкт се оборио на орла. За часак он је испустио своју жртву. Снага старијег дечака се удвостручила и он је покушао да рукама ухвати орла за крила. Борба је међутим била сувише неравноправна.

— Не знам како сам издржао тих неколико секунди. Орао је био јак и канџама ми је изровао тело, — рекао је доцније Бенкт. То време је ипак било довољно да узбуђен дечјим крицима дотрчи млади пастир са оближњег пашњака. Својим снажним рукама он је хитро захватио орлова крила и мада је примио неколико удараца кљуном, успео је да веже и зароби птичурину.

Ноћ је већ падала када је забринута мама угледала неочекиван призор. У сусрет су јој долазили њени крвави и превијени дечаци а поред њих је гордо ишао пастир са огромном орлушином под пазухом. Орлу се за његова недела није могло судити јер је у Шведској живот животиња заштићен као и живот људи. Разбојништво краљевског грабљивца је ипак онемогућено. Он је добио леп кавез у штокхолмском зоолошком врту

Анегдоте

Филозоф и месар

Имануел Кант био је малог раста и нежне конструкције али је имао срчаности и сналажљивости.

Једног дана усред Кенсберга навалио је на њега с ножем у руци неки месар поремећена ума.

Филозоф је застао и пријатељски рекао нападачу:

— У заблуди сте, драги мој, данас је безмесан дан и клање је забрањено.

Нападач застаде, збуњено погледа филозофа и мирно се врати у своју радњу.

☆

Животни пут једног зоолога

Почетком овог века славни зоолог Лајперт одржао је у Женеви своје последње, опроштајно предавање.

Сви су били узбуђени, стари професор као и његови студенти.

На крају, осамдесетогодишњи научник рекао је смешећи се:

— Кад погледам уназад на свој живот могу са задовољством да утврдим да се његов круг завршио. Почео је са црвеним глистама и закључио воденим бувама.

☆

И он би хтео да зна...

Француски филозоф Шарл Монтескије боравио је у гостима код неких својих пријатеља.

Једног дана, после доброг ручка, Монтескије рече домаћици:

— Смисао живота састоји се из свега неколико ствари од којих је једна без сумње — јело.

— А остале? — радознало га запита домаћица.

Филозоф на то одговори уздишући:

— То бих и ја сам желео да знам, госпођо.

☆

Иако је слеп...

Слепи виртембершки филозоф Ханс Вајхингер налазио се једном у неком великом друштву. Кад се једна од присутних жена опростила са осталим гостима и отишла, филозоф се обрати свом суседу за столом:

— Ова дама мора да има веома лепе зубе!

Изненађен, сусед га запита по чему то закључује. Жена је заиста имала лепе зубе.

Филозоф му смешећи се објасни:

— То је бар једноставно. Она се без престанка смејала више од два часа.

☆

Неукротиви Русо

Жан Жак Русо морао је да бежи из Берна и склони се у Пруску.

Из једног села у планини Јури написао је писмо Фридриху Великом да би код њега затражио уточиште. Непријатељ кнежева и краљева ипак се обратио једном краљу. Али, он је то учинио на њему својствен начин:

— Сире, ја сам о вама рекао много ружних ствари и то ћу чинити и у будуће. Али, сад се налазим у вашој власти; учините са мном што мислите да треба учинити.

☆

Историчар и фотографисање

Познати швајцарски историчар уметности и културе Јакоб Буркхарт био је у приватном животу неодлучан и несмео.

Једном приликом било је потребно да се фотографише али се на то никако није могао одлучити. Најзад, да би сам себе приморао на тај корак, замолио је неког свог познаника да му закаже састанак с једним фотографом.

У тачно одређено време Буркхарт је дошао у атеље и не рекавши ко је запита фотографа:

— Можете ли сад одмах да ме снимите?

Фотограф му, извињавајући се, одговори:

— То је нажалост немогућно јер већ имам заказан састанак с једним чувеним професором који може сваког тренутка да стигне.

На то Буркхарт, уздахнувши са олакшањем, подиже свој шешир у знак опроштаја и изиђе из атељеа.

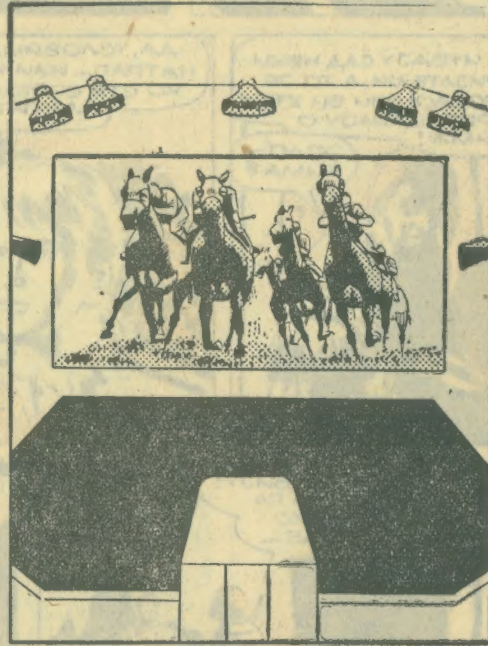
ТЕХНИЧКЕ ДОПУНЕ

Са усавршавањем нове технике стицана су и нова искуства која су имала за последицу проналажења нових начина коришћења звука приликом снимања или после њега. Један од нових метода допуштао је да музика или звучни ефекти буду унети на филмску траку после, пошто је филм већ снимљен. Ово је било веома корисно.

ПРЕИМУЋСТВА

Поред огромног успеха који је филм постигао на пољу забаве тај велики проналазак прокрчио је себи пут и у просвети Филм је почео да бива све кориснија допуна настави. Сада већ има филмова који садрже читава предавања, а наставник може само да покаже разне етапе у неком истраживању, или објасни разне методе. Ово је велики допринос унапређењу наставе.

СТЕРЕО

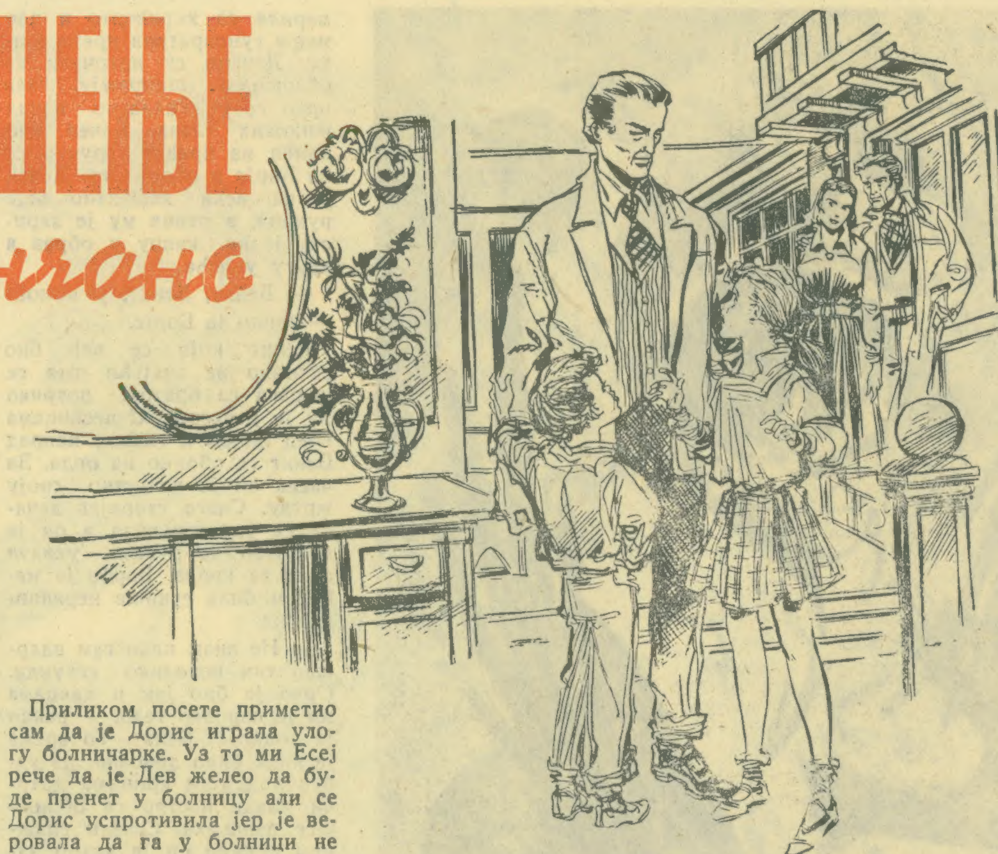
Један од најновијих проналазака у филму је увођење стереофонског звука. Помоћу овог проналаска гледалац чује звук који се „креће" с лева на десно или обратно, већ према звуку и акцији на платну. Ово представља велики прилог стварању што реалнијег и вернијег утиска, и доприноси осећању гледалаца да се налазе у центру збивања на платну и да се све то стварно одиграва.

РАЗВИТАК

Многе земље на свету сада производе одличне апаратуре за снимање и приказивање филмова. Снима се и велики број одличних филмова. Јапан и Индија снимају и изванредно дуге филмове. Има нових техника које иду чак и у крајност — приказивање филма прати ширење мириса по сали, и то оног који одговара ономе на платну. Постоји и синерама филм који приказује слике у три димензије.

ИСКУШЕЊЕ је окончано

Дев Робинсон је вероватно чуо да ја у овом крају најбоље познајем места за риболов, па се зато обратио мени. Био је то развијен момак, висок 1,80 сантиметара. Кад ми је дао посетницу видео сам да је у служби полиције у Лос Анђелосу. Учинио ми се симпатичан.

— Дакле, ви сте направили велики пут због неког сензационалног лова? — упитао сам га.

— Не, на одмору сам и хоћу да се добро опоравим.

Пошто није нашао слободну собу у хотелу, замолио ме је да му препоручим неку породицу, по могућности која има добро дресиране псе. Одвео сам га Есеју Хепберну који је био фармер а уз то и страстан ловац.

Есеј је имао удобну кућу у којој је живео са женом и двоје деце. Како у то доба године није имао посла на фарми, радо је примио Дева.

После ручка повео сам Дева у град по његов пртљаг.

— Жена Есеја, госпођа Дорис, исувише је млада за мајку — примети Дев успут.

— Тачно. Пре неколико година кад је Есеј изгубио прву жену која му је оставила двоје деце, узео је Дорис. У почетку смо сви мислили да неће одговарати једно другом, али се показало да је то један од најсрећнијих бракова.

Пошто је у моју адвокатску канцеларију дошла једна странка нисам могао даље да га пратим. Уз поздрав он ми рече:

— Задовољан сам што им нисте казали да сам из полиције. Волео бих да то нико и не сазна. Јер, људи мисле да ми нисмо што и остали.

Сутрадан сретох Дева и Есеја у једној трговини. Куповали су намирнице. Приметио сам да се слажу. Том приликом Есеј ме позва на вечеру.

Било је то заиста дивно вече. Дорис је свирала на хармоници, а Есеј је пратио на гитари. Није ми промакло да Дев готово без престанка посматра Дорис.

Није прошло ни недељу дана а Есеј ме је посетио. Био је јако забринут.

— Дев је болестан и лекар мисли да има запаљење плућа.

Цела породица је неговала болесника.

— Толико се не би бринули ни о мени — рече у шали Есеј.

Деца, која су госта назвала ујка Дев, играла су се у удаљеној соби да му не би реметила мир.

Приликом посете приметио сам да је Дорис играла улогу болничарке. Уз то ми Есеј рече да је Дев желео да буде пренет у болницу али се Дорис успротивила јер је веровала да га у болници не могу тако пазити као у њиховој кући.

И поред озбиљне болести Дев се убрзо придигао, и продужио годишњи одмор да би се потпуно опоравио.

Дани су пролазили. Код Хепбернових је атмосфера постајала све несношљивија али тада нисам мого да објасним због чега. Дев се осећао све боље и већ је шетао по фарми. Кад смо једног дана нас двојица после ручка пошли да обиђемо врт он ми рече да има нешто важно да ми саопшти. Сели смо на прву клупу.

— Оно што ћу вам казати, врло је поверљиво. Постоји налог да ухапсим Дорис. Још кад сам је први пут видео сетио сам се да сам њену фотографију већ негде видео. После стручног неговања за време моје болести, више нисам сумњао да је то жена коју полиција тражи већ неколико година.

— Чудновато. А шта је она то урадила?

— Док су два млада преступника, доцније ухваћена, обијала једну радњу, она се налазила у њиховим колима. Да ли је чувала стражу или уопште није знала шта они раде — то се не зна. Тек, моја је дужност да је поведем у Лос Анђелос, иако ми је врло тешко то да учиним после свега што се овде збило.

Разумео сам тежак положај овог човека.

— Да ли је Дорис осетила да сте је препознали?

— Верујем да јесте иако ми није ништа рекла.

— Али, налог за хапшење гласи на друго име, можда се варате?

— Не, нема грешке. Искусном човеку је довољно кад види фотографију да позна и личност.

— Ви рекосте да Дорис није учествовала у крађи. Уосталом она је у то време била исувише млада, а после тога се увек коректно владала. Да ли сте помислили да ћете јој, ако је ухапсите, уништити читав живот.

— Сто пута сам о томе размишљао — рече он. — Не желим да им учиним ништа нажао.

Његов бес је намах био замењен узнемирењем и узбуђењем када му рекох:

— Па ви нисте на служби већ на одмору.

— Полицајац мора да буде то увек и на сваком месту. Ништа га не сме спречити да испуни своју дужност.

Ова ствар се ипак тицала једино његове савести. Требало је да о свему добро размисли пре него што ма шта предузме.

Једног кишног поподнева Есеј ме позва да га посетим. Затекао сам их све троје на окупу.

— Дев ми је рекао да ви све знате — рече ми Есеј. — Али, све се догодило пре много година у Лос Анђелосу, пре но што се Дорис удала за мене. Кад је Дев открио њено занимање ни ја ни она нисмо покушали да утичемо на његову одлуку. Ако он сматра да она мора с њим да пође у Лос Анђелос, кренућу и ја, а децу ћу поверити суседима. Ми разумемо Девов положај. Он мора да ради по својој савести.

Напољу је беснела олуја. Једна ишчупана грана паде с треском на кућу. Обузети мислима ми и не обратисмо пажњу на то. Нико се не помаче и нико не изусти ни реч. Дорис је била бледа као смрт и на лицу јој се одражавао велики бол. Дев је гледао у под и видело се да је несрећан.

Више нисмо имали шта један другоме да кажемо. Ћутање је пресекао тресак. Нешто се срушило на кров дечије собе. Сви смо потрчали према степеништу.

Заплашена деца јурила су нам у сусрет. Кад су нас угледала застадоше а затим појурише право према Деву Робинзону. Дечак својим ручицама обухвати његову ногу а девојчица га ухвати за руку. Док је мала плакала дечак се трудио да се понаша као велики.

— Ујка Дев, — рече девојчица, — страшно сам се уплашила.

— Али, сад те више није страх, зар не? — храбрио је он.

— Ујка Дев, ми знамо да ти не би дозволио да нам се нешто деси.

— Наравно — рече детектив.

Дев Робинсон се усправи. Његове очи биле су замућене као и његова савест. Али кад је погледао Есеја знао сам да је донео одлуку.

Ни Есеј ни Дорис не рекоше ни речи јер, ниједна реч не би била довољна да изрази захвалност коју су они осећали. Напољу је још беснела олуја, али у кући није било више страха. Искушење је минуло.

СИЛОМ ОДВЕДЕН

WALT DISNEY — ПРЕМА РОМАНУ Р. Л. СТИВЕНСОНА

ЗА МАРСОВЦЕ СМО ПЛАВИ

Вештачки сателити су нас прилично обавестили о нашој планети. Ако се гледа с велике висине, она је веома светла, много више но што је за нас светао Месец. Јачина светлости зависи и од годишњег доба.

Према енглеском метеорологу Алену Слетеру, светлост коју одаје наша планета је сасвим плава за становнике других небеских тела, ако они постоје. Ова појава се објашњава дејством финих плавих честица које постоје у атмосфери. Са велике висине земља треба да изгледа плава као што је за нас плаво небо.

*

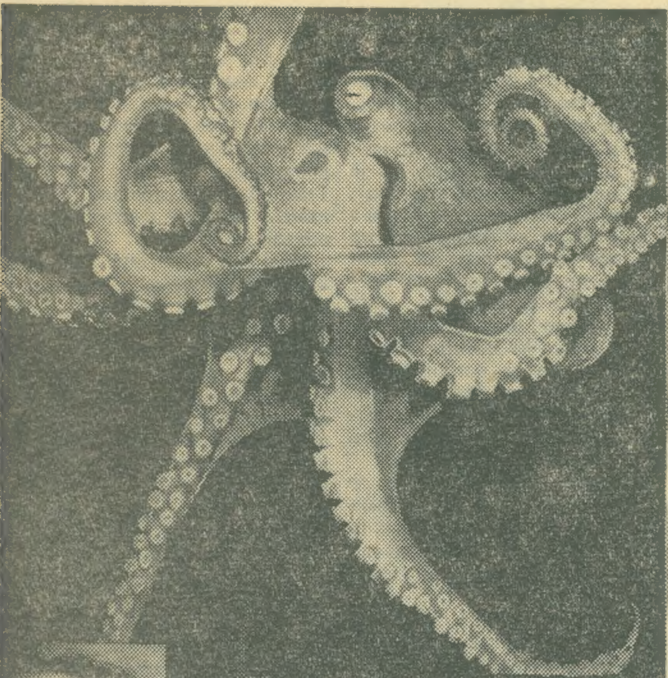
Музеј под пластичном масом

Цела зграда Гугенхајмовог музеја у Њујорку, у коме се углавном налазе модернистичке слике, биће заштићена од разних спољних непогода пластичном масом. До данас је на тај начин заштићаван искључиво војни материјал.

НАШЛИ РЕШЕЊЕ

Познато је да бушилица приликом рада ствара велику буку. У Швајцарској се већ дуго размишљало како да се та непријатност одстрани и нађено је решење. Мајстор који ради с бушилицом мора да буде у једној тапацираној кабини.

Како изгледају наши суседи у космосу

АКО ХОЋЕМО, МОЖЕМО ДА ЗАМИСЛИМО ДА НАШИ СУСЕДИ У КОСМОСУ ЛИЧЕ НА ХОБОТНИЦУ

Овај чланак о изгледу становника на другим планетама написао је француски научник Еме Мишел. Доносимо га у знатно скраћеној верзији.

Пре више недеља, астрономи са брда Паломар, у САД, проширили су границе васионе тако што су фотографисали једну маглину удаљену од нас пет милијарди светлосних година. Овај број брзо смо изговорили, а на фотографији се не види ништа нарочито: само бела тачкица изгубљена у мору црнила. Једва видљиво бело зрно прашине. Међутим, кад се дубље размисли о тој белини, човека ухвати вртоглавица. Пет милијарди светлосних година! То значи да је светлост ухваћена на огледалу телескопа путовала пуних пет милијарди светлосних година и то брзином од 300.000 км у секунди! Ко од нас може да се похвали да разуме шта то представља?

Кад је ова светлост пошла на далеки пут, није постојало ништа од овога што видимо око себе. Земља је била тек у стварању и већина атома од којих смо саздани лебдели су у небеском простору. У тренутку кад су се прва жива бића појавила на нашој планети, пре 35 до 40 милиона векова, светлост ухваћена на фотографској плочи, путовала је већ милијарду година. Целокупна историја Земље и наравно цела историја човека на њој, догађала се док је та светлост секунд по секунд, преваљивала пространство васионе, журећи увек истом брзином по 300.000 километара у секунду.

Мало рачунице

Сад човека хвата вртоглавица друге врсте. Та маглина, која се на тамном фотографском папиру појављује као бела тачка, представља, уствари, цео космички свет. Наш свет, који називамо „Млечни пут", само је обична маглина, која броји око 200 милијарди звезда, другим речима, око 200 милијарди сунаца која су мање или више слична нашем Сунцу, а сунца обично имају и своје пратиоце, планете.

Пре двадесетак година, скандинавски астроном Холберг опазио је, упоређујући фотографије једног истог дела неба, али снимљене у разно време, да се на неким фотографијама извесне звезде виде а на другима не. Откуда то? То значи да се између њих и нашег ока крећу планете које их некипут заклоне. Ту чињеницу су установили и други астрономи.

А сада, узмимо оловку и хартију.

У нашој галаксији постоји 200 милијарди звезда. Бар свака шеста има своје планете. То значи да само у нашој галаксији има око 30 милијарди звезда и планета. Од девет планета нашег Сунца утврђено је да на двема постоји живот. То су наша земља и, према Американцу Синтону, Марс, на коме врста живота још није утврђена.

На питање како изгледају жива бића у космосу морамо одговорити следеће. Са гледишта науке, хладног и разумног мишљења, није могућно претпоставити икакав њихов изглед. Има толико много могућности како би она могла изгледати, да би за једног научника било крајње неозбиљно да се упушта у таква празна маштања. Погледајмо само нашу планету. Њени услови живота дозволили су развитак милиона врста као што су човек, кит, птица и многе друге. Сви они постоје потпуно независно један од другог. И кад би нас, на пример, неки Марсовац запитао: каква су жива бића на Земљи, морали бисмо да му одговоримо: која жива бића од толиких што их имамо? Ми чак и не можемо да претпоставимо јесу ли жива бића на другим планетама нема или говоре, да ли виде, да ли се крећу или чују.

Жаба, крокодил и хипопотам

Може се рећи да нема места на земљи где не постоје жива бића. Има их у води, у глечарима, у морским дубинама, у ваздуху, земљи, у пећинама. Чак у топлим гејзирима и у подземним лежиштима петролеја. Али, природњаци су дошли до интересантног закључка: сва жива бића, без обзира на разлике међу њима, понашају се на исти начин кад се нађу пред извесним проблемом од животне важности. Ево примера.

Постоји ли ишта различитије, помислили бисмо ми, од рибе, сисара и гмизавца? Ставимо поред шарана једног зеца и једну корњачу. Међутим, природа се побринула да свим тим врстама обезбеди живот у води. Постоје морски сисари, као што је делфин. Постоје морске рибе, као што је на пример ајкула. А постојали су и гмизавци велики као делфини или ајкуле који су се добро сналазили у води — ихтиосауруси. Кад се боље погледа, та три у суштини различита џина, имала су много чега заједничког, што им је омогућавало кретање у води. Сви су имали зашиљену главу спојену одмах с телом да би могли да се пробијају кроз воду, сви су имали или још имају бочне и леђне органе за пливање и реп којим крмане.

Или, узмимо жабу, крокодила или хипопотама. Толико су различити а сви су на исти начин обдарени оком које им омогућује да не излазећи телом из воде виде изнад површине.

Таквих примера има тушта и тма. А шта смо хтели њима да кажемо? Да ли се сва жива бића прилагођавају средини у којој живе без обзира на све велике разлике које између њих органски постоје? И баш због тога што изглед зависи од сталне средине, није могућно предвиђати каква бића живе на другим планетама јер су небројене могућности услова живота на њима. Погледајмо два битна разлога.

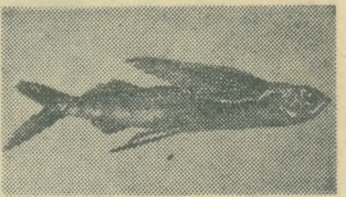
1) На Земљи човек је резултат веома дугог биолошко развитка који је започео пре три или четири милијарде година и прошао кроз безброј мена док је добио данашњи облик. Пре неколико стотина милиона година наш предак је још био риба. Да су се на Земљи догађале друге промене ни човек не би био онакав какав јесте. Да би на другој планети било баш оваквих људи као што смо ми, потребно је да та планета по саставу буде исто што и земља и да су се кроз милијарде година догађале на њој баш исте промене као и код нас.

2) На Земљи видимо да су се разне расе образовале услед различитих климатских услова а разлике тих услова су, уствари, веома мале. Само незнатно повећање ултравиолетних зракова потпуно мења боју човекове коже. Овде су људи високи, тамо ниски, овде им је коса таласаста, тамо права и тако даље.

На жалост, има много разлога услед којих ми још немамо толико знања да са извесном вероватноћом претпоставимо какви све узроци утичу на стварање једног одређеног облика живог бића.

ОВАКО ЖИВО БИЋЕ, БЕЗ ОБЗИРА КАКО ИЗГЛЕДА, НАЂЕ МОГУЋНОСТ ДА СЕ ОДРЖИ У ЖИВОТУ

...ПА БИО ТО ИНСЕКТ, СИСАР, ГМИЗАВАЦ...

...ИЛИ ПТИЦА

Можемо рећи да није искључено да постоји живот на једној или на више планета од толиких стотина милијарди планета у васиони, али једино што се може са сигурношћу претпоставити јесте да наша Земља није једина на којој има живих бића.

РЕКЛИ СУ...

Саша Гитри:
Код нас у Француској, синови славних људи обично проводе такав живот да упознају свет са презименом свога оца.

Марсел Пањол:
Није довољно имати таленета. Потребно је још знати како се њиме служи.

Тристан Бернар:
Бити учтив ништа не кошта. Једино што човек може том приликом да изгуби јесте — место у метроу.

ИЗВИЂАЧИ НА ПРОБИ

Приликом маневара авијатичари имају пуно посла као и у правом рату. Они су „око" које непријатељски ловци желе да ослепе. Зато се за извиђаче бирају људи храбри, вешти и довитљиви, јер од тога зависи извршење задатка.

А задатак је приликом једних јесењих вежби код нас био — утврдити правац кретања непријатељске колоне тенкова. Према ранијим извештајима требало је да су тенкови стигли већ до пространих поља покривених купама од кукурузне шаше. Поред поља се пружао друм. Али од колоне ни трага. Извиђач је облетео целу околину и обесхрабрен већ се решавао на повратак. Нешто га је ипак вукло да се врати. Боље је погледати још једном. И заиста — купе од шаше су биле друкчије распоређене а неке су се чак и кретале ка друму. То је био закамуфлирани непријатељ.

Другом приликом требало је извидети положај борбених чамаца на једном делу Дунава. Иако се пилот спустио ниско и завиривао у врбаке поред обале није нашао ниједан. Али пред њим се наједном указа једна ада. Облете је са свих страна. Острвце је добро знао — стварало је узан рукавац према левој обали. Збиља, где је сада рукавац?! Ада се претворила у полуострво. Пажљиви поглед је открио превлаку од збијених чамаца прекривених грањем па је тако врбак продужен до острва.

Трећи пут је требало одредити бројно стање непријатељске пешадијске јединице која се кретала друмом. Али као за пакост она је одједном замакла у густу шуму и ту застала. Извиђач је летео око шуме, облетао је али без икаквог резултата. Наједном је на крају шуме угледао обешена о дрво четири тек заклана вола. Кувари су припремали обед. Бистрина пилота је помогла: један во може да има 300 килограма, а четири 1200. Дневно следовање једног војника износи... и тако даље. Рачуница је извела бар приближан број војника у јединици.

УКРОТИТЕЉ СЛОНОВА

Пред крај прошлог столећа у Америци је постојао чувени укротитељ слонова Џими Мајк. Једног дана му неки новинар, у жељи да напише чланак о њему, постави питање како је постао то што је.

— Знате — одговорио је Мајк — прво сам био укротитељ бува, а кад сам постао јако кратковид морао сам да се определим за нешто крупније.

Новогодишња прича Петра Пана

ИСТИНА И ПРИЧЕ О КАУБОЈИМА

О каубојима је речено врло много па ипак су многи писци романа и прича пропустили да јасно кажу оно што је најглавније: зашто су каубоји носили пиштоље. Хотимично или не, писци су побркали чуваре стада са „десперадосима“, професионалним крадљивцима који су живели од грабежи а облачили се као каубоји из простог разлога што је таква одећа и обућа најбоље штитила човека у одређеним климатским условима.

У старо време, кад су се образовали први већи ранчеви, чувари стоке су носили оружје да би се супротстављали крадљивцима стада и разним нападачима. Наравно да је злоћа морало бити и међу каубојима, но врло ретко. Један од таквих је био Били Кид, слуга на Тансталовом ранчу у долини Рио Пекоса. Када је његов газда пао мртав у једној свађи око поделе ничије земље, Кид се зарекао да ће га осветити. Бежећи пред потерама стрпљиво и методично је лишавао живота једног по једног од саучесника поменутог убиства и зато је стављен ван закона. Прогоњен као дивља звер од шерифа Пат Гарета, некадашњег ловца бизона, најзад је и Били Кид платио животом.

Закон прерије био је врло свиреп. Кад су учестала убиства чувара стоке и крађе говеда, каубоји су схватили да се у таквим приликама мора брзо радити. Треба одмах нападати, никад и нигде не оклевати и не чекати да стигне полиција из удаљених градића, која тада више није могла да помогне. Ради застрашивања, сваки крадљивац је био ликвидиран, после суђења по кратком поступку.

„Пре уласка, молим вас, одложите оружје!“

Опасним преступницима био је забрањен приступ у град. Па ипак су долазили наоружани са својим људима и шерифи су имали муку да их истерају из вароши.

У градове који су се граничили са преријом навраћали су и наоружани каубоји. У кафанама је долазило до свађе и туча. Шерифи су на разне начине покушавали да каубоје и друге наоружане људе приволе на одлагање револвера пре но што се појаве на јавном месту. То су биле „превентивне мере“. У таквим случајевима тежи неспоразуми обично су се завршавали песничењем, и животи су мање долазили у питање.

У то време ношење револвера била је нормална појава. Имали су га пратиоци поште, путници, рудари, пољопривредници — сви они који су морали да буду спремни на изненадну пустоловину у путу или код куће. У току деценија оружје је мењало облик, јер су се произвођачи трудили да што боље одговоре потребама својих не тако малобројних муштерија. Пуцањ је, нарочито на америчком западу, био свакодневна, „природна“ појава.

У Америци ранијег доба било је уствари само две врсте људи који су обавезно носили оружје: чувари реда и десперадоси. Сви остали, а са њима и каубоји, били су незаштићени и сами су се довијали да заштите свој живот и имање. Међу чуварима реда постали су легендарни Бат Мастерсон, Вајт Арп, Бил Тилгмен, Бен Томсон и многи други шерифи Тексаса и уопште крајњег запада Америке.

Међу десперадосима ушли су у приче Били Кид, Мјурлета, Килпатрик, Џеси Џемс и други. Нарочито чувени били су Док Холидеј, некадашњи зубар и његов пријатељ Дивљи Бил Хичкок. Последња двојица налазили су се у почетку на страни чувара мира и реда, али касније сами су се ослобађали својих многобројних непријатеља.

Вештина руковања оружјем

У то доба сталних сукоба, да се изиђе здрав и читав из неочекиване чарке, у којој је по правилу вребала смрт, човек је морао да буде вешт и брз. Није могло бити ни говора о неком нишањењу. Требало је брзином муње опалити у истом тренутку. Опаљивање метка била је вештина до које се долазило огромном праксом. Њу је живот омогућавао напретек. О томе се и данас прича у Америци. Та вештина руковања оружјем малог калибра постизана је вежбањем и учествовањем у многим такмичењима која су настала као израз животне потребе. У Америци је до данас сачувана традиција ових такмичења. Љубитељи стрељачког спорта, састају се у клубовима и на такмичењима се њихова брзина контролише електронским справама. Уместо убојних метака употребљавају се меци од парафина.

Каубоји из ранијих дана, услед свакодневних вежби, били су врло брзи и вешти стрелци. Многи од данашњих каубоја не одступају од њих, а неки филмски глумци прави су мајстори ове вештине.

Отменост каубоја

Свака средина има специфичну моду. Отменост каубоја сачињавали су добар и елегантан револвер, добре и лепе чизме, и лепо и практично седло. Велики шешири су дошли касније. Чим би неко од њих заштедео мало више новца, не би жалио да га утроши на најскупљу и најмодернију опрему.

Облик седла, који је захтевала потреба њиховог занимања, дошао је из Мексика. Каубој лако ускаче у седло и коњем управља једноструком вођицом. Он сам мора да је лак, гибак а не као „трупац“. Уз то, не сме да замара коња уздом. Руке су издигнуте од коњског врата, што је многим европским јахачима смешно. Али, лева рука која држи дизгин, истовремено држи и 10 до 12 метара дугачко уже које се доцније претворило у ласо. Јахач је морао ногама да „срасте“ с коњем а руке да што више ослободи за акцију око стоке.

Квалитет коња састојао се у томе да животиња сама предвиди шта његов јахач мора и жели да учини, да га води куд треба и да му олакшава посао.

Неопходно оруђе је ласо, начињено од пређе тучене конопље и алоиних влакана. Данас, оно се прави од неизбежног и већ свуда присутног најлона, али, изгледа, да је више намењено каубојима-аматерима, док они прави најрадије употребљавају ласо од конопље.

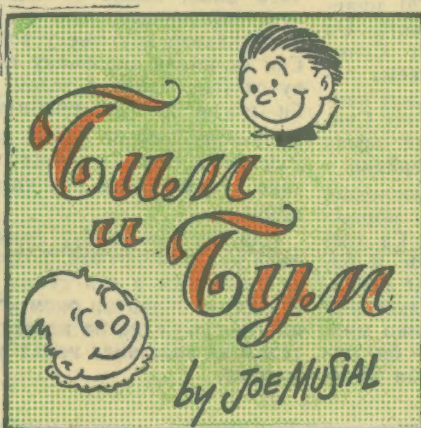
Међу каубојима било је, као што смо на почетку рекли, свакојаких људи, али је чињеница да се о већини мора мислити похвално. Та већина је вршила свој позив сточара са чашћу зато што их је живот на коњу изједначавао са шпанским кабалеросима. Они су сами о себи мислили да су у неку руку настављали њихове животе. Тако су се и држали па су, између осталог и зато о њима остале легенде.

У току минулих година, личност каубоја је добијала нарочито код млађих генерација, романтичну боју. Међутим, један стари каубој са далеког америчког запада, пре извесног времена је изрекао веома занимљиво мишљење: „Када смо пре четрдесет и више година проводили дане потурени под кабаницом по којој се од јутра до мрака сливала киша, нисмо ни у сну помишљали да ће се о нама писати ово што се сада пише.“

Уколико се више удаљујемо од старих времена, слика каубоја се на једној страни идеализује, на другој се брка са десперадосима а истина је нешто треће. Но тако мора да буде. Тако је увек кад народ из велике љубави преузме нечију историју у своје руке. Тада анонимни творци легенди иду за својим потребама, не питајући историчаре колико се то слаже са истином.

КРЕПКА СТАРИЦА

У малом баскиском селу већ 60 година пошту разноси жена — Рамона Забалета којој је сада 87 година. Иако у дубокој старости она дневно пешачи 12 километара. Статистичари су прорачунали да је у свом дугом животу превалила 350.000 километара, односно као да је готово осам пута обишла Земљину куглу. Старица тврди да се ниједном у животу није обратила лекару нити апотекару за помоћ. Свакоме ко жели да дочека дубоку старост саветује да сваког дана пешачи неколико километара.

Да ли знате?

Никад доста места...

Да би што боље решила проблем смештања архиве једна западнонемачка фирма начинила је покретне ормане за сва архивска документа.

ДАНАШЊИ АМЕРИКАНЦИ СУ ВИШИ ОД СВОЈИХ ПРЕДАКА

Младићи и девојке у Америци су виши за око 5 сантиметара од својих предака од пре 60 година, а од својих родитеља за око 2,5 см.

Мушкарци су такође тежи 2,5 до 5 килограма а девојке 1 до 2,5. Статистика такође показује да су они који уче школу лакши и виши од оних који остају само са основном школском спремом.

Дејство радијација на нервни систем

Дуготрајно излагање ма коме радиоактивном зрачењу макар и у малим дозама, доводи до менталног застоја и губитка памћења — тврде совјетски научници.

Совјетски радиобиолози и психолози износе резултате опита са псима. Животиње које су провеле извесно време под тим условима теже су училе вежбе и заборављале су оне које су раније знале.

Са овим закључком се слажу и научници са Запада, али сматрају да је нервно ткиво ипак много отпорније према радијацијама од ткива коштане сржи. Сматра се да радијације оштећују метаболичке процесе у нервним ћелијама.

Мрави не трпе невен

Ако вам се у башти појаве многобројни мрави, засадите невен и одмах ће их нестати.

Лепи цвет невена расте на свакој земљи. Није потребно да се сваке године обнавља. Биљка се брзо и сама размножава.

БЕНЗИНСКЕ КАНТЕ ОД НАЈЛОНА

На слици је млада жена која сипа у аутомобил бензин из најлонске канте. Ове канте су практичније и подесније за ношење.

Иакаки — мајмун са дугом длаком

Црвени мајмун са дугом длаком, иакаки, ретка је врста из прашума горњег Амазона. Он је прави рекордер по дужини живота у зоолошком врту у Вашингтону. Чувар који га негује већ пет

година каже да ова врста мајмуна веома тешко подноси живот у заробљеништву и то највише 2 године. У слободи они су дуговечнији и проведу две трећине живота на дрвету.

Вољом против грипа

Човекова воља игра важну улогу при отпору према зарази. До таквог закључка се дошло после статистичког испитивања немачког министарства пошта, телеграфа и телефона које је обављено над 64.000 њихових службеника. Наиме, већ од почетка октобра грип почиње да се појављује код службеника и из месеца у месец број оболелих стално расте. Исто се догађа и међу становницима целе земље. Али, разлика је у томе што поштански службеници, они који разносе пошту и они иза шалтера, болују далеко мање последњих недеља у години него други људи, мада су свакодневно изложени додиру с публиком међу којом има много оболелих од грипа. У децембру, најмање има грипозних међу поштарима, док их је највише међу службеницима других установа и предузећа. А зашто?

Стручњаци су дошли до закључка да се поштари у тим недељама несвесно али снажно боре против обољења. У децембру и половином јануара људи у Немачкој највише празнују и поште су оптерећене. Осећање дужности и помисао шта би све настало кад би се сваки појединац разболео и оставио посао необављен, даје им снаге, мисле немачки статистичари и лекари, да службеници истрају у одбрани организма против грипа.

Најбогатији град у Аустралији

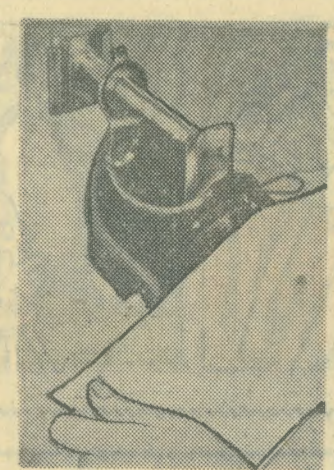
Сматра се да је најбогатији град у Аустралији Броукен Хил који лежи усред аустралијске пустиње. У његовој околини налазе се велики и богати рудници сребра и олова.

За последњих 65 година рудници су донели граду око 450 милијарди франака. Да би сачували свој привилегован положај, који имају од рудника, грађани су забранили насељавање дошљацима из осталих подручја континента. Наиме, да би неко добио дозволу за становање у Броукен Хилу или да би добио дозволу за рад у руднику, треба да је рођен у пустој земљи предела чији пречник износи 500 километара.

Становници Срдачних острва

У Полинезијском архипелагу постоји краљевина Тонга која има свега 48.000 становника. Њен данашњи владар је краљица Салота чији су преци познати свих 8 векова уназад. Тих педесетак хиљада становника живи на око 160 острва или острваца које називају „Срдачна острва" зато што су житељи увек живели у слози и миру.

На једном од њих постоји врло ретка знаменитост: најстарија корњача на свету. Наиме, по трави дворца још се шета једна историјска корњача коју је тамошњи краљ Тонге добио на поклон од капетана Кука 1777 године — дакле, пре 183 године.

За чишћење ципела

Држач уграђен у зид олакшаће знатно чишћење ципела код куће. Њиме се може учврстити ципела ма које величине и без придржавања гланцати крпом обема рукама.

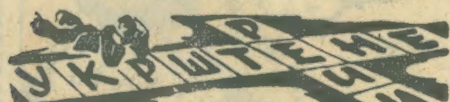
Ако хоћеш лево — окрени се десно

Да би се људи који ће полетети у васиону ефикасно кретали у безваздушном простору њихове вежбе почињу већ на земљи.

Летач мора да научи закон физике по коме свакој акцији одговара једнака и супротна реакција. Вежбе се врше на металној округлој плочи која лежи на слоју конпримованог ваздуха. Ако жели да се окрене на лево, он мора да се окрене на десну страну — а диск се тада окреће у лево. Научници се сада труде да направе апарат који ће потпуно одговарати условима у безваздушном простору што значи да ће омогућити покрете у све три димензије.

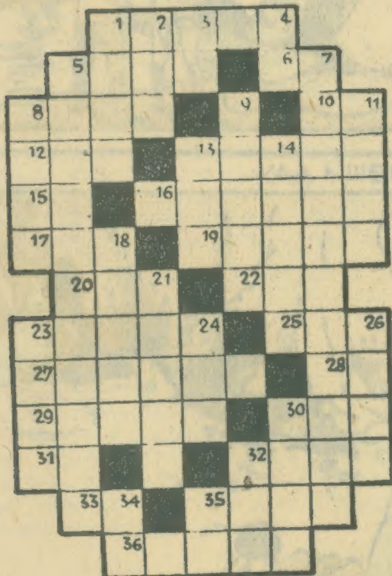
ШТА РАДЕ...

Шта раде и шта једу овце у прерији? Да би на то питање добили одговор аустралијски научници су на леђима неких оваца причврстили одашиљаче, радио-пријемнике. Тако добијене информације служиће као упут за побољшање производње вуне како у квалитету тако и у квантитету. Познато је да производња вуне зависи од исхране оваца.

Водоравно: 1) острво у Егејском мору; 5) музички инструмент; 8) врста аутомобила; 10) центар халдејске културе; 12) народна игра; 13) боксерски термин; 15) хемијски знак за манган; 16) један од врхова Хималаја (који је освојила наша планинарска експедиција); 17) камција; 19) град у СССР; 20) срчани удар; 22) врста женског гласа; 23) град на обали Финског залива; 25) женско име; 27) врста рибе; 28) слово латинице; 29) град у СССР; 30) личност из Толстојевог романа; 31) два сугласника; 32) трчање у природи; 33) хемијски знак за иридијум; 35) врста колача; 36) опера од Белинија.

Усправно: 1) осушена трава; 2) телефонски позив; 3) јединица електричне проводљивости; 4) хемијски знак за калај; 5) руски књижевник („Шта да се ради?"); 7) име и презиме нашег књижевника („Златарево злато"); 8) једна геометријска слика; 9) женско име; 11) планина у Бугарској; 13) највећи део; 14) велики венецијански златник (множ.); 18) најсавршеније живо биће; 21) енглески књижевник („Алиса у земљи чуда"); 23) врста тканине; 24) прашумска звер; 26) рибар; 30) град у Грчкој; 32) један зачин; 34) скраћеница за рачун; 35) хемијски знак за празеодим.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Ракек; 6) пелагра; 8) Арл; 9) алт; 11) звиждаљка; 14) иа; 15) бик; 16) ер; 17) Клис; 19) еј; 20) ар; 21) РР; 22) си; 23) дога; 25) ат; 26) Дон; 27) ср; 29) варијанта; 32) Аре; 33) Емс; 34) Танагра; 37) лента.

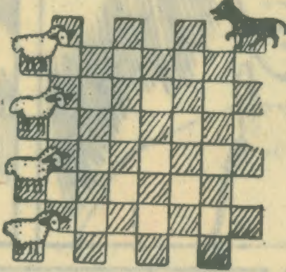
Усправно: 1) рели; 2) ал; 3) кандис; 4) ег; 5) краљ; 6) првак; 7) Алкеј; 8) Ази; 10) Тар; 12) жбир; 13) ак; 18) лан; 19) ерг; 21) Рона; 22) старт; 23) Дојран; 24) астма; 25) Ава; 26) ди; 28) Рас; 30) реал; 31) Нера; 35) не; 36) гт.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Вук и овце

Играју само два играча и вуку каменчиће једино по црним пољима. Овце стоје на четири тамна поља у последњем реду лево. Вук се одмара на било којем тамном пољу задњег реда десно. Иде се по једно место напред. Прескакање је забрањено. Вук сме на све стране да се помера, док овце једино напред.

Циљ игре је да овце заокруже вука тако да не може да макне. Ко у овоме успе победник је.

ЛОПТАЊЕ

Шест или више играча направе један велики круг. У средини стоји бацач лопте. Он добацује лопту једном играчу, а овај мора да пљесне рукама пре но што је ухвати и да је врати бацачу. Заборави ли то или испусти ли лопту, он се издваја из игре. То исто важи и за оног ко је унапред пљеснуо рукама мислећи да ће баш њему бацач хитнути лопту, а овај га је уствари само заварао. Победник, последњи који остаје, постаће бацач у идућој игри.

Команда „пецкање"

Сви играчи седе за столом. Један командује. Прва команда гласи: „куцати"! Онда сви са оба кажипрста наизменично ударају по ивици стола; друга „песница" — обе песнице треба поставити на сто; трећа „равно" — оба длана положити на сто; четврта „шупаљ" — врхове прстију ставити на сто као кад се свира на клавиру; пета „пецкање" — врховима прстију гребати по табли стола. Ове команде се брзо смењују и ви их морате тачно пратити и извршавати али само када изговори реч „команда". Ако узвикне само „шупаљ" нико не сме да га послуша. И сам заповедник учествује и да би друге заварао он ставља руке и прсте како хоће. Ко направи грешку — даје фоту.

ИГРА СА СТОЛИЦАМА

Играчи поседају на столице постављене у круг. Једно место остаје празно. Сваки играч изабере за себе име неког цвета. Петар седне лево од празног седишта и викне: „Са десне стране је слободно место, желим да ми дође ружа". Ружа брзо устаје и долази да седне до њега. Сада цвет који је седео лево од руже тражи себи неки цвет који по позиву долази и одмах седа. И тако редом али брзо. Ко погреши испада из игре.

Скакачки круг

У средини једног великог круга играча стоји Петар са једним дужим канапом на чијем крају је везан један тежи предмет — кесица са песком или слично. Изнад самог тла Петар врти конопац у круг, све брже и брже тако да играчи морају све живље високо да скачу да би га прескочили. Онај кога канап погоди испада из игре.

ИГРА СА ПАНТЉИКАМА

Треба пружити по столу толико шарених пантљика колико има играча. Причврстите их неким каменом или притискивачем. Неко почиње да прича неку причу и усред ње узвикне: „ухватите" или „пустите". Сваки играч мора да изврши заповест али у супротном смислу. Дакле, кад заповест гласи „пустите" треба да се пантљика пред собом ухвати и обратно. При свакој грешки даје се једна залога.

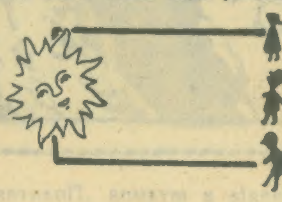
ДАН И НОЋ

У средини игралишта стоје две групе окренуте леђима једна другој. Једна је дан а друга ноћ. Између њих стоји један играч са дрвеном таблицом, чија је једна страна бела а друга црна.

Према томе на коју је страну пала табла када је баци, он виче дан (бела) или ноћ (црна).

Позвана страна мора брзо да трчи ка своме знаку, док их супротна хвата. Ко је ухваћен испада из игре.

Игра се све док играчи једне стране не буду ухваћени.

... возачи таксија и камиона подложни су обољењу од рака 120 пута више од пољопривредника.

... свежа, пресна јаја садрже у малој количини токсичке материје које се неутралишу кувањем.

... светлост са прве куле светиље на свету, која је била подигнута у Египту, на острву Фаросу, могла се видети са удаљености од 60 километара.

... како долази до појаве дуге на небеском своду први је објаснио француски филозоф и математичар Декарт (1596—1650).

... пре нешто више од сто година у београдској гимназији — јединој у то време — појавиле су се златне и црне табле. Сваког месеца на табли са златним оквиром исписана су имена одличних и примерних ђака, а на „црној табли" имена ученика чији је успех слаб, а владање лоше.

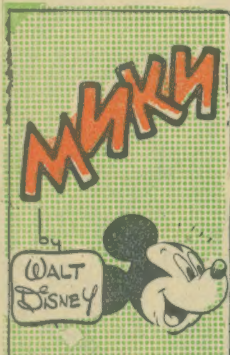
... вештина препарирања птица пронађена је тек у 17 веку.

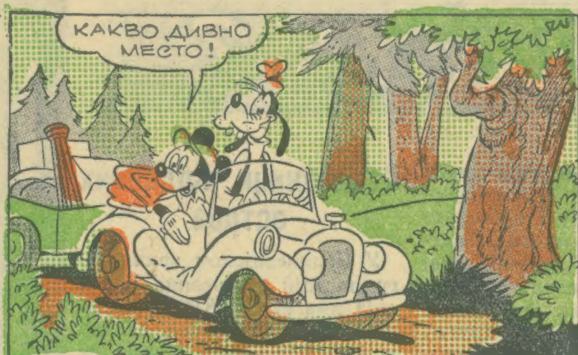
... први београдски штампар био је Дубровчанин Тројан Гундулић

... ноћ се најбрже спушта на полутару. Већ после 64 минута од заласка сунца тамо настаје потпуна тама.

... прва рачуница писана на хрватском језику штампана је у Загребу 1758 године. То је „Аритметика хорвацка" писана кајкавштином, а писац јој је Михаљ Шилобот.

... парадајз од зеленог постаје црвен кад температура ваздуха износи око 20 до 21 степен.

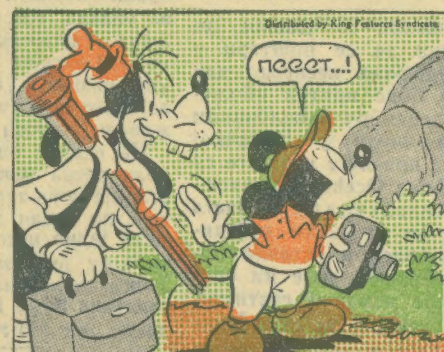

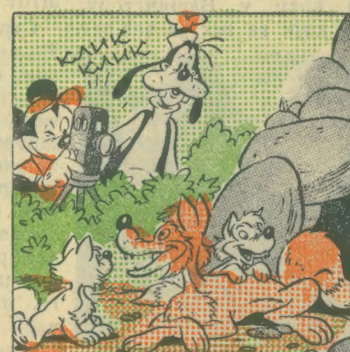

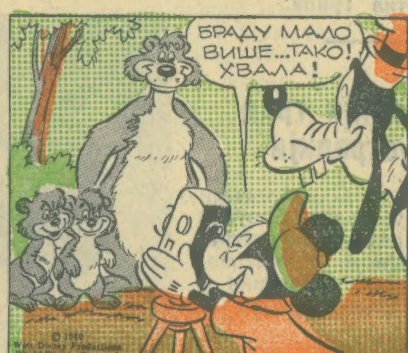

ДОК ВОЗ ОДЕ

— Шта је, Гајо, где си до сада био? Пре два сата послао сам те на станицу да ви-

диш када позали воз за Ниш, а ти се тек сада враћаш.

— Па да, ујка Пајо. Чекао сам да видим кад ће воз да пође. И воз је отишао пре десетак минута.

ЉУБИТЕЉ МУЗИКЕ

Да би Пера Ждера доказао како не мисли увек само на јело у једном друштву је рекао:

— И ја много волим музику, али највише уживам у њој када је слушам затворених очију!

— Верујемо, верујемо! — прекинуо га је Попај. — Само никако не разумем зашто при томе тако јако хрчеш.

Кад је била битка на Вучјем Долу?

Шта је телур?

Колико воде испари преко листова биљки?

ОДГОВОР:

ВУЧЈИ ДО је предео на граници Црне Горе и Херцеговине. Ту се 16. јула 1876. одиграла битка у ко-

јој је црногорска војска потукла турску Муктар-пашину војску.

ТЕЛУР је редак елемент. У природи се обично јавља са златом, сребром, оловом и бизмутом. Телурети су једињења телура са електропозитивним металима, а телурити су једињења са електро негативним металима. Телуризам је природна снага Земље, систем општег уређења Земље. Телуријум је справа за предочавање кретања Месеца око Земље (лунаријум) и ове са њим око Сунца. Израз телурски значи: земаљски, земни, земаљског порекла, који припада Земљи, који је везан за Земљу, коме Земља даје снагу или делатност.

ПРЕКО ЛИСТОВА биљке испаре велике количине воде. По мишљењу стручњака једна стабљика кукуруза испусти у току лета 14 литара воде; стабљика сунцокрета 66 литара; одрасла бреза 7.000, а стогодишња буква 9.000 литара.

ПУТОВАЊЕ У СРЕДИШТЕ ЗЕМЉЕ

по ЖИЛУ ВЕРНУ

ТРАЖИЛИ СМО ДРУГИ ПРОЛАЗ АЛИ ГА НИСМО НАШЛИ ...

ИЗДУБИЛИ СМО РУПУ У ЗИДУ, НАПУНИЛИ ЈЕ БАРУТОМ И СТАВИЛИ ДУГАЧАК ФИТИЉ

МОЈ УЈАК И ХАНС ЧЕКАЛИ СУ МЕ НА СПЛАВУ ЗАПАЛИО САМ ФИТИЉ И ПОТРЧАО.

ЧЕКАЛИ СМО ЗАУСТАВИВШИ ДАХ..

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд Македонска 31. Текући рачун број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900 полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200 полугод. 600 дин. Рукописи се не враћају.